

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԵՎ

ԹՈՒՐՖԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻԶԵՎ
ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՍԱՍԻՆ

Հայաստանի Հանրապետությունը և Թուրքիայի Հանրապետությունը,

դեկավարվելով նոյն օրը ստորագրված՝ Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի Հանրապետության միջև դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու մասին Արձանագրությամբ,

նեատի ունենալով վստահության և միմյանց շահերի հարգման վրա հիմնված երկկողմ հարաբերությունների զարգացման հեռանկարները,

որոշելով զարգացնել և ամրապնդել իրենց երկկողմ հարաբերությունները քաղաքական, տնտեսական, էներգետիկ, տրանսպորտի, գիտական, տեխնիկական, մշակույթի և այլ ոլորտներում՝ հիմնվելով երկու երկրների ընդհանուր շահերի վրա,

աջակցելով երկու երկրների միջև համագործակցության խրանմանը միջազգային և տարածաշրջանային կազմակերպություններում, հատկապես ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի, Եվրոպայի խորհրդի, Եվրատլանտյան գործընկերության խորհրդի և ՍՇՏՀ-ի շրջանակներում,

հաշվի առնելով երկու պետությունների ընդհանուր նպատակը՝ համագործակցել տարածաշրջանի կայունության և անվտանգության ամրապնդման ուղղությամբ՝ տարածաշրջանի ժողովրդավարական և տևական զարգացման ապահովման համար,

վերահստատելով միջազգային իրավունքի նորմերի և սկզբունքների հիման վրա տարածաշրջանային և միջազգային վեճերն ու հակամարտությունները խաղաղ կարգավորելու իրենց հանձնառությունը,

վերահստատելով իրենց պատրաստակամությունը՝ ակտիվորեն սատարել միջազգային համրաբյան գործողություններին՝ դիմակայելու համար տարածաշրջանում և աշխարհում անվտանգության և կայունության դեմ առկա ընդհանուր սպառնալիքներին, ինչպիսիք են ահարեկությունը, անդրազգային կազմակերպված հանցավորությունը, քմրանյութերի և գեների ապօրինի շրջանառությունը,

1. համաձայնում են քացել ընդհանուր սահմանը սույն Արձանագրության ուժի մեջ մտնելուց հետո երկու ամսվա ընթացքում.

2. համաձայնում են՝

Երկու երկրների արտաքին գործերի նախարարությունների միջև կանոնավոր կերպով անցկացնել քաղաքական խորհրդակցություններ,

իրականացնել երկու ժողովուրդների միջև փոխվստահության վերականգնմանն ուղղված պատմական հարրության երկխոսություն, այդ բվում՝ պատմական փաստաթղթերի և արխիվների անկողմնակալ գիտական ուսումնահրություն՝ առկա խնդիրների սահմանման ու առաջարկների ձևակերպման համար,

առավելագույնս օգտագործել երկու երկրների միջև գոյություն ունեցող՝ տրանսպորտային, հաղորդակցության և էներգետիկ ներակառուցվածքներն ու ցանցերը և միջոցներ ձեռնարկել այդ ուղղությամբ,

ստեղծել երկկողմ իրավական դաշտ՝ երկու երկրների միջև համագործակցությունը խթանելու նպատակով,

համագործակցել գիտության և կրթության ոլորտներում համապատասխան հաստատությունների միջև հարաբերությունները խրախոսելու, ինչպես նաև մասնագետների և ուսանողների փոխանակումը խրանելու միջոցով և աշխատանք տանել երկու կողմերի մշակութային ժառանգության պահպանման և համատեղ մշակութային ծրագրեր սկսելու նպատակով,

համագործակցություն հաստատել հյուպատոսական բնագավառում՝ Հյուպատոսական հարաբերությունների մասին Վիեննայի 1963 թվականի կոնվենցիայի համաձայն, երկու երկրների քաղաքացիներին անհրաժեշտ աջակցություն և պաշտպանություն ցուցաբերելու նպատակով,

ձեռնարկել կոնկրետ միջոցներ երկու երկրների միջև առևտուրը, գրոսաշրջությունը և տնտեսական համագործակցությունը զարգացնելու նպատակով,

սկսել երկխոսություն և ամրապնդել համագործակցությունը բնապահպանական հարցերով.

3. համաձայնում են ստեղծել միջկառավարական երկկողմ հանձնաժողով, որը բաղկացած կլիմի առանձին ներահանձնաժողովներից, սույն Արձանագրության՝ վերը նշված երկրորդ գործառութային կետում նշված հանձնառությունների արագ իրականացման նպատակով: Միջկառավարական հանձնաժողովի և նրա ներահանձնաժողովների աշխատաձևերի մշակման նպատակով սույն Արձանագրության ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող օրվանից 2 ամիս անց կստեղծվի աշխատանքային խոմք երկու արտգործնախարարների դեկավարությամբ: Սույն

Արձանագրության ոմիջ մեջ մտնելոց հետո՝ Յ ամսվա ընթացքում, այդ աշխատածները կիաստատվեն ճախարարների մակարդակով: Միջկառավարական հանձնաժողովի առաջին նիստը կկայանա նշված աշխատածների ընդունումից անմիջապես հետո: Ենթահանձնաժողովները կսկսեն իրենց աշխատանքը դրանից ոչ ուշ, քան մեկ ամիս անց, և կգործեն շարունակարար՝ մինչև իրենց մանդատի ավարտը:

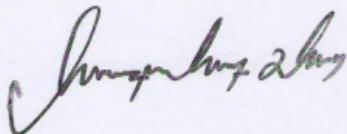
Ըստ անհրաժեշտության՝ միջազգային փորձագետներ կմասնակցեն Ենթահանձնաժողովների աշխատանքներին:

Սույն Արձանագրության իրագործման համար երկու կողմերի համաձայնեցրած ժամանակացույցը և տարրերը ներկայացված են հավելվածում, որը սույն Արձանագրության անբաժանելի մասն է:

Սույն Արձանագրությունը և Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի Հանրապետության միջև դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու մասին Արձանագրությունը ոմիջ մեջ են մտնում նոյն օրը՝ վավերագրերի փոխանակմանը հաջորդող առաջին ամսվա առաջին օրը:

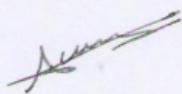
Սուրբագրված է Ցյուրիխ քաղաքում 2009 թվականի Խոկտեմբերի 10-ին, հայերեն, թուրքերեն և անգլերեն՝ հավասարագոր երկու բնօրինակներով: Սեկնարանության տարրերության դեպքում անգլերեն տեքստը կգերակայի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՈՂՄԻՑ՝

ԷԴՎԱՐԴ ՆԱԲԱՍՅԱՆ
ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՈՂՄԻՑ՝

ԱՀՄԵՏ ԴԱՎՈՒԹՈՅԼՈՒ
ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

Հավելված. Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի Հանրապետության միջև հարաբերությունների զարգացման մասին Արձանագրության իրագործման ժամանակացույց և տարրեր

Հայաստանի Հանրապետության և Թոքքիայի Հանրապետության միջև
հարաբերությունների զարգացման մասին
Արձանագրության իրագործման ժամանակացույց և տարրեր

Թեսարկվածիք բայեր	Ժամկետ
1. Ընդհանուր սահմանի բացում	Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի Հանրապետության միջև հարաբերությունների զարգացման Արձանագրության ուժի մեջ մտնելոց հետո երկու անվան ընթացքում
2. Երկու արտգործնախարարների դեկալարությամբ աշխատանքային խմբի առաջնություն՝ միջկառավարական համաձայնողակի և նրա ենթական համաժողովների աշխատաձևների ճշգրիման մասամբ:	Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի Հանրապետության միջև հարաբերությունների զարգացման Արձանագրության ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող օրվանից երկու ամիս անց
3. Միջկառավարական համաձայնողակի և նրա ենթական համաժողովների աշխատաձևների հսկանություն նախարարների մակարդակով	Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի Հանրապետության միջև հարաբերությունների զարգացման Արձանագրության ուժի մեջ մտնելոց հետո երեք անվան ընթացքում
4. Միջկառավարական համաձայնողակի առաջին նիստի կազմակերպում	Միջկառավարական համաձայնողակի և նրա ենթական համաժողովների աշխատաձևների ընդունումից անմիջապես հետո՝ նախարարական մակարդակով
5. ստորև նշված ենթական համաժողովների աշխատամքների մնանարկ:	Միջկառավարական համաձայնողակի առաջին նիստից ոչ ուշ, բան մեկ ամիս անց
<ul style="list-style-type: none"> - բաղադրական խորհրդակցությունների հարցերի ենթական համաժողով, - տրամադրության, հաղորդակցության և էլեկտրոնիկ ենթակառուցվածքների և ցանցերի հարցերի ենթական համաժողով, - լրացական հարցերի ենթական համաժողով, - գիտության և կրթության հարցերի ենթական համաժողով, - առողջության, գրասուլության և տնտեսական համագործակցության հարցերի ենթական համաժողով, - բնակչության հարցերի ենթական համաժողով, - պատմական հարբուրյամբ զբաղվող ենթական համաժողովների երկու ժողովորդների միջև փոխառության վերականգնման ուղղված երկնային հարաբերության մասամբ, այդ թվում՝ պատմական փաստարքերի և արխիվների անկողմնակալ գիտական ուսումնասիրություն, առկա խնդիրների սահմանամատ ու առաջարկների ձևակերպման համար՝ հայ, բուր, իջևան նաև շվեյցարացի և այլ միջազգային փորձագետների մասնակցությամբ 	

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԹՈՒՐԳԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

402Մ

ԿՈՂՄԻՑ

ԿՈՂՄԻՑ
Jemalov Alex

10

ԷԴՎԱՐԴ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ԱՀՄԵՏ ԴԱՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ԱՐՏԱԶԵՐՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

**ERmenİSTAN CUMHURİYETİ
İLE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ARASINDA İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİNE DAİR
PROTOKOL**

Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti,

Aynı gün imzalanan Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Diplomatik İlişkilerin Kurulmasına Dair Protokol **rehberliğinde**,

İkili ilişkilerini karşılıklı çıkarlara saygı ve güven temelinde geliştirme hedeflerini göz önünde bulundurarak,

İkili ilişkilerini iki ülkenin ortak çıkarları temelinde, siyasi, ekonomik, enerji, ulaşırma, bilimsel, teknik, kültürel ve diğer alanlarda geliştirmeye ve ilerletmeye **kararlı olarak**,

Uluslararası ve bölgesel örgütlerde işbirliğinin, iki ülke arasında özellikle BM, AGİT, Avrupa Konseyi, Avrupa-Atlantik Ortaklık Konseyi ve KEİ kapsamında geliştirilmesine **destek vererek**,

İki devletin, bölgede demokratik ve sürdürülebilir gelişmenin sağlanması, bölgesel istikrar ve güvenin güçlendirilmesi için işbirliği yapmak yönündeki ortak amaçlarını **dikkate alarak**,

Bölgesel ve uluslararası uyuşmazlık ve çatışmaların uluslararası hukuk ilkeleri ve normları temelinde barışçı şekilde çözümlenmesi hususundaki taahhütlerini **tekrarlayarak**,

Terörizm, sınıraşan örgütlü suçlar, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı gibi bölgeye ve dünya güvenlik ve istikrarına yönelik ortak güvenlik tehditleri konusunda uluslararası toplumun eylemlerini etkin şekilde desteklemeye hazır olduklarını **yeniden vurgulayarak**,

1. Bu Protokolün yürürlüğe girmesinden itibaren 2 ay içerisinde ortak sınırın açılması hususunda anlaşmışlardır;

2. Her iki ülkenin Dışişleri Bakanlıkları arasında düzenli siyasi istişare gerçekleştirilemesi;

İki halk arasında karşılıklı güvenin yeniden tesis edilmesi amacıyla, mevcut sorunların tanımlanmasına ve tavrısiyelerde bulunulmasına yönelik olarak, tarihsel kaynak ve arşivlerin tarafsız bilimsel incelemesini de içerecek şekilde tarihsel boyuta ilişkin bir diyalogun uygulamaya konulması;

İki ülke arasında mevcut ulaşırma, iletişim, enerji altyapısı ve şebekelerinden en iyi şekilde istifade edilmesi ve bu yönde tedbirler alınması;

İki ülke arasında işbirliğini güçlendirmek amacıyla ikili hukuki çerçeveyin geliştirilmesi;

İlgili kurumlar arasında ilişkilerin desteklenmesi ve uzman ve öğrenci değişimini teşvik etmek yoluyla bilim ve eğitim alanlarında işbirliği yapılması ve iki tarafa ait kültürel mirasın korunması ve ortak kültürel projelerin başlatılması amacıyla harekete geçilmesi;

İki ülkenin vatandaşlarına gereklî yardımî ve korumayı sağlayabilmek için 1963 tarihli Konsolosluk İlişkilerine dair Viyana Sözleşmesi uyarınca konsolosluğın alanında işbirliği tesis edilmesi;

İki ülke arasında ticaret, turizm ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla somut tedbirler alınması;

Cevre konularına ilişkin diyalog kurulması ve işbirliğinin güçlendirilmesi;
hususlarında **anlaşmışlardır**.

3. Bu Protokolün yukarıdaki 2. işlem paragrafında ifade edilen yükümlülüklerin hızlı bir şekilde uygulanmasını teminen, ayrı alt komisyonları da kapsayan Hükümetlerarası bir ikili Komisyon'un kurulması hususunda **anlaşmışlardır**. Hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarını hazırlamak üzere işbu Protokolün yürürlüğe girmesini izleyen 2 ay sonra iki Dışişleri Bakanı başkanlığında bir çalışma grubu oluşturulacaktır. Bu çalışma kuralları, işbu Protokolün yürürlüğe girmesini izleyen 3 ay içerisinde Bakanlar seviyesinde onaylanacaktır. Hükümetlerarası komisyon anılan çalışma kurallarının kabul edilmesinin hemen ardından ilk toplantıını gerçekleştirecektir. Alt komisyonlar bu andan itibaren en geç 1 ay içerisinde çalışmalarına başlayacak ve görevlerini tamamlayana dek ara vermeden çalışacaklardır. Uygun olması halinde alt komisyonlara uluslararası uzmanlar da katılacaktır.
İşbu Protokol'ün uygulanmasına ilişkin ve iki tarafın üzerinde mutabakata vardıkları zaman çizelgesi ve unsurlar bu Protokolün ayrılmaz parçası olan ekli belgede zikredilmektedir.

Bu Protokol ve Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Diplomatik İlişkilerin Kurulmasına Dair Protokol aynı gün ve esasen onay belgelerinin değişimini takip eden ilk ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

10 Ekim 2009 tarihinde Zürih'te, Ermenice, Türkçe ve İngilizce dillerinde her biri orijinal olarak ikişer nüsha olarak imzalanmıştır. Yorum farklılığı olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

ERmenİSTAN CUMHURİYETİ ADINA

Edward Nalbandian
Dışişleri Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

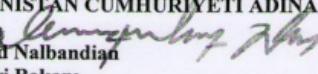
Ahmet Davutoğlu
Dışişleri Bakanı

Ekli belge: Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Protokolün uygulanması için zaman çizelgesi ve unsurlar.

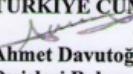
Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Protokol'ün uygulanmasına ilişkin zaman çizelgesi ve unsurlar

Atilacak adımlar	Zamanlama
1. Ortak sınırın açılması	Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Protokolün yürürlüğe girmesinden sonra 2 aylık bir süre içinde
2. İki Dışişleri Bakanının başkanlığında, hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarını hazırlamak üzere bir çalışma grubunun oluşturulması	Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Protokolün yürürlüğe girmesini izleyen günden 2 ay sonra
3. Hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarının Bakanlar düzeyinde onaylanması	Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Protokolün yürürlüğe girmesinden sonra 3 aylık bir süre içinde
4. Hükümetlerarası komisyonun ilk toplantısının düzenlenmesi	Hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarının Bakanlar düzeyinde onaylanmasından hemen sonra
5. Aşağıdaki alt komisyonların çalışmaya başlamaları: -siyasi istişare alt komisyonu; -ulaştırma, iletişim ve enerji altyapı ve sebekeleri alt komisyonu; -hukuki konulara ilişkin alt komisyon; -bilim ve eğitim alt komisyonu; -ticaret, turizm ve ekonomik işbirliği alt komisyonu; -çevre sorunlarına ilişkin alt komisyon; ve - iki halk arasında karşılıklı güvenin yeniden tesis edilmesi amacıyla, mevcut sorunların tanımlanmasına ve tavsiyelerde bulunulmasına yönelik olarak, tarihsel kaynak ve arşivlerin tarafsız bilimsel incelenmesini içerecek şekilde bir diyalogun uygulamaya konulması için ve Ermeni, Türk ve aynı zamanda İsviçreli ve diğer uluslararası uzmanların da yer alacakları tarihsel boyuta ilişkin alt komisyon.	Hükümetlerarası komisyonun ilk toplantılarından en geç 1 ay sonra

ERmenistan Cumhuriyeti Adına

Edward Nalbandian
 Dışişleri Bakanı

Türkİye Cumhuriyeti Adına

Ahmet Davutoğlu
 Dışişleri Bakanı

**PROTOCOL
ON
DEVELOPMENT OF RELATIONS
BETWEEN
THE REPUBLIC OF ARMENIA AND THE REPUBLIC OF TURKEY**

The Republic of Armenia and the Republic of Turkey,

Guided by the Protocol on the Establishment of Diplomatic Relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey signed on the same day,

Considering the perspectives of developing their bilateral relations, based on confidence and respect to their mutual interests,

Determining to develop and enhance their bilateral relations, in the political, economic, energy, transport, scientific, technical, cultural issues and other fields, based on common interests of both countries,

Supporting the promotion of the cooperation between the two countries in the international and regional organisations, especially within the framework of the UN, the OSCE, the Council of Europe, the Euro-Atlantic Partnership Council and the BSEC,

Taking into account the common purpose of both States to cooperate for enhancing regional stability and security for ensuring the democratic and sustainable development of the region,

Reiterating their commitment to the peaceful settlement of regional and international disputes and conflicts on the basis of the norms and principles of international law,

Reaffirming their readiness to actively support the actions of the international community in addressing common security threats to the region and world security and stability, such as terrorism, transnational organised crimes, illicit trafficking of drugs and arms,

1. Agree to open the common border within 2 months after the entry into force of this Protocol,

2. Agree to

conduct regular political consultations between the Ministries of Foreign Affairs of the two countries;

implement a dialogue on the historical dimension with the aim to restore mutual confidence between the two nations, including an impartial scientific examination of the historical records and archives to define existing problems and formulate recommendations;

make the best possible use of existing transport, communications and energy infrastructure and networks between the two countries, and to undertake measures in this regard;

develop the bilateral legal framework in order to foster cooperation between the two countries;

cooperate in the fields of science and education by encouraging relations between the appropriate institutions as well as promoting the exchange of specialists and students, and act with the aim of preserving the cultural heritage of both sides and launching common cultural projects;

establish consular cooperation in accordance with the Vienna Convention on Consular Relations of 1963 in order to provide necessary assistance and protection to the citizens of the two countries;

take concrete measures in order to develop trade, tourism and economic cooperation between the two countries;

engage in a dialogue and reinforce their cooperation on environmental issues.

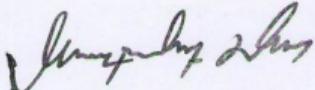
3. Agree on the establishment of an intergovernmental bilateral commission which shall comprise separate sub-commissions for the prompt implementation of the commitments mentioned in operational paragraph 2 above in this Protocol. To prepare the working modalities of the intergovernmental commission and its sub-commissions, a working group headed by the two Ministers of Foreign Affairs shall be created 2 months after the day following the entry into force of this Protocol. Within 3 months after the entry into force of this Protocol, these modalities shall be approved at ministerial level. The intergovernmental commission shall meet for the first time immediately after the adoption of the said modalities. The sub-commissions shall start their work at the latest 1 month thereafter and they shall work continuously until the completion of their mandates. Where appropriate, international experts shall take part in the sub-commissions.

The timetable and elements agreed by both sides for the implementation of this Protocol are mentioned in the annexed document, which is an integral part of this Protocol.

This Protocol and the Protocol on the Establishment of Diplomatic Relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey shall enter into force on the same day, i.e. on the first day of the first month following the exchange of instruments of ratification.

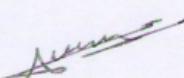
Signed in Zurich on October 10, 2009 in Armenian, Turkish and English authentic copies in duplicate. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE REPUBLIC OF ARMENIA

Edward Nalbandian
Foreign Minister of the Republic of Armenia

FOR THE REPUBLIC OF TURKEY

Ahmet Davutoglu
Foreign Minister of the Republic of Turkey

Annexed document: Timetable and elements for the implementation of the Protocol on development of relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey

Timetable and elements for the implementation of the Protocol on development of relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey

Steps to be undertaken	Timing
1. to open the common border	within 2 months after the entry into force of the Protocol on the development of relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey
2. to establish a working group headed by the two Ministers of Foreign Affairs to prepare the working modalities of the intergovernmental commission and its sub-commissions	2 months after the day following the entry into force of the Protocol on the development of relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey
3. to approve the working modalities of the intergovernmental commission and its sub-commissions at ministerial level	within 3 months after the entry into force of the Protocol on the development of relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey
4. to organize the first meeting of the intergovernmental commission	immediately after the adoption of the working modalities of the intergovernmental commission and its sub-commissions at ministerial level
5. to operate the following sub-commissions: - the sub-commission on political consultations; - the sub-commission on transport, communications and energy infrastructure and networks; - the sub-commission on legal matters; - the sub-commission on science and education; - the sub-commission on trade, tourism and economic cooperation; - the sub-commission on environmental issues; and - the sub-commission on the historical dimension to implement a dialogue with the aim to restore mutual confidence between the two nations, including an impartial scientific examination of the historical records and archives to define existing problems and formulate recommendations, in which Armenian, Turkish as well as Swiss and other international experts shall take part.	at the latest 1 month after the first meeting of the intergovernmental commission

FOR THE REPUBLIC OF ARMENIA

Edward Nalbandian
Foreign Minister of the Republic of Armenia

FOR THE REPUBLIC OF TURKEY

Ahmet Davutoglu
Foreign Minister of the Republic of Turkey